

## תולדות עם ישראל

### לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

חלק א

יחידה י'

יחידת לימוד אחת

### הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.  
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:  
I: תקופת בית שני  
II: הקהילה היהודית בימי הביניים  
III: החסידות  
בנושא שלמדת ענה על שתי שאלות —  $(16 \times 2)$  — 32 נקודות  
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות —  $(16 \times 3)$  — 48 נקודות  
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות —  $(5 \times 4)$  — 20 נקודות  
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.  
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).  
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

## פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות שבו.

### נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. הצג פעולה אחת של הורדוס לטובת היהודים ופעולה אחת שלו לטובת הגויים בארץ.
2. הסבר שתי סיבות למרד הגדול.
3. הצג דוגמה אחת להתנגדות של תושבי הגליל במרד הגדול, וסיבה אחת לנפילת הגליל.
4. הסבר את החשיבות של הקמת המרכז ביבנה בידי רבן יוחנן בן זכאי.

### נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. הצג את הבסיס ההלכתי ואת הבסיס המוסרי שנתנו החכמים לסמכות הקהילה.
6. הסבר מדוע לפעמים הייתה תועלת (רווח) לקהילה היהודית מתפקיד החצרן, ומדוע לפעמים הקהילה נפגעה מכך.
7. הבא הסבר אחד להתנגדות של החכמים למינויים בקהילה היהודית מטעם השלטון הנכרי. ציין מצב אחד שבו הייתה התערבות השלטון הנכרי רצויה, והסבר מדוע.
8. הסבר את המטרה של חינוך הילדים בקהילה בימי הביניים. כיצד בית הכנסת אן המשפחה תרמו להשגת מטרה זו?

### נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. הצג שני גורמים לפרעות ביהודי פולין בתקופת "המבול".
  10. הסבר גורם אחד לאמונה כי שבתאי צבי הוא המשיח.  
הצג סיבה אחת לאכזבה ממנו.
  11. מהו רעיון הדבקות? הסבר מה הוסיפה החסידות לרעיון זה.
  12. הצג סיבה אחת להתנגדות לחסידות, והצג דוגמה אחת להתנגדות זו.
- פרק שני (48 נקודות)**
- ענה על שלוש מהשאלות 13-18 (לכל שאלה – 16 נקודות).
13. הסבר גורם אחד לאנטישמיות ברוסיה בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20.  
הצג אירוע אנטישמי אחד מתקופה זו.
  14. בחר באחד משני הרבנים: הרב קלישר או הרב אלקלעי.  
ציין אירוע היסטורי אחד שהשפיע על הרב שבחרת, והסבר את החידוש שברעיונותיו.
  15. מה היה "פולמוס השמיטה" (הוויכוח על השמיטה) בתרמ"ט? הצג דעה אחת לכל צד בוויכוח זה (סך הכול – שתי דעות).
  16. הסבר את הפתרון של הציונות המדינית לבעיה היהודית.  
הסבר את הפתרון של הציונות המעשית לבעיה זו.
  17. הסבר את הגורם להקמת תנועת "המזרחי". הצג רעיון אחד של התנועה שנכתב ב"קול הקורא".
  18. על מה היה "ריב הלשוניות" ("מלחמת השפות")?  
מדוע היה מאבק זה חשוב כל כך לאנשי העלייה השנייה? בתשובתך הבא הסבר אחד לכך.

## פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבע שאלות (19-25); כל שאלה עוסקת במושג/שם.  
בחר בארבע שאלות, וענה על שני חלקי השאלה. (לכל מושג / שם – 5 נקודות).

### 19. חכם באשי

- מה היו התפקידים של החכם באשי?
- מאיזו עדה מקרב היהודים הוא מונה?

### 20. קפיטולציות

- מי היו התושבים שנהנו מהקפיטולציות?
- הצג שתי דוגמאות לקפיטולציות.

### 21. משה מונטיפיורי

- ציין עובדה אחת הקשורה לתולדות חייו של משה מונטיפיורי.
- הצג שתי פעולות של מונטיפיורי למען היהודים בארץ-ישראל.

### 22. אימפריאליזם

- ציין שתי יבשות שכבשו מעצמות אירופה בתקופת האימפריאליזם.
- ציין מטרה כלכלית אחת של האימפריאליזם.

### 23. הסכם סייקס-פיקו

- מתי נחתם ההסכם, ומדוע?
- ציין אזור שנמסר לצרפת על פי ההסכם.

### 24. הוועד להקלת המשבר

- מתי הוקם הוועד, ומי הקים אותו?
- מה הייתה מטרת הקמתו? הצג פעולה אחת שלו.

### 25. הצהרת בלפור

- אל מי נשלחה הצהרת בלפור?
- הצג את עיקרי התוכן של ההצהרה.

## בהצלחה!